

Fåglar i Leksand

Nr 3 ÅR 2012

En tidskrift från Leksands fågelklubb
www.leksandsfagelklubb.se

Redaktionen

Staffan Müller 070-322 23 45
e-post: staffan.myller@telia.com
Martin Linzie 0730-48 54 54
e-post: martinlinzie@gmail.com

Ansvarig utgivare:

Staffan Müller 070-322 23 45
e-post: staffan.myller@telia.com

Redaktör/Layout:

Martin Linzie

Medlemsregistret

Mats Kaij 0247 - 136 03
Stationsgatan 9E
793 39 Leksand
e-post: LFKaij@gmail.com

Utgivning och medlemskap:

Tidskriften utges av Leksands
Fågelklubb och utkommer med 4
nummer per år varav 2 tidningar
och 2 programblad.

Tryckt av:

Strands Tryckeri AB

Medlemmar erhåller tidskriften
gratis. Medlemskap i Leksands
Fågelklubb kostar 150 kr/år

Familjemedlemmar och ungdomar
(ej fyllda 21) betalar 50 kr/år

Avgiften sätts in på
Bg-konto 456-4373
c/o Leksands Fågelklubb

Framsida: Gråspett (Picus Canus)

Fotograf: Per-Inge Mill

Baksida: Hornuggla (Asio Otus)

Fotograf: Katarina Paunovic

Innehållsförteckning

Ledare	3
Redaktörens Ruta	4
Dragsångarna skall restaureras	5
Ottenby är fantastiskt året runt!	9
Balkan 2014	10
Hornugglor i Serbien	11
Gråspettens marker	12
Vinterfågelmatningen är igång!	13
Japanbesök på Gärde skola	14
Lavskrika i Faxberg	15
Sammanställning Sorholksprojektet	16
Kajan firas!	22
Tack från Mats Kaij	23
En höjdarkväll	24
Fågelmöten jag minns	25
Ringmärkning av tornfalkar	26
Berguv i Leksand	30
Nya medlemmar i klubben	31
Holkförsäljning	32
Hyr Gryssenstugan	36
www.leksandsfagelklubb.se	38
Leksands Fågelklubb	39

Ledare

Äntligen ännu en tidning!

Det har blivit svårare att få artikelförfattare till vår tidning: Fåglar i Leksand/FiL. Som Du ser är det jag som har skrivit flertalet av de artiklar som finns i denna upplaga av FiL. Det är tråkigt och enahanda i synnerhet som jag vet att det finns fantastiska uppslag och goda skribenter bland våra medlemmar. Jag hoppas att slippa fylla ut texten till nästa Fåglar i Leksand utan förväntar mig ett större deltagande av Er alla!

Vi har en fantastisk fotogrupp som ställer upp med bilder till i stort sett alla sammanhang.

Det kan ju vara en trygghet för dig som artikelförfattare att det finns illustrationer till det Du skriver om, ifall Du saknar bilder själv. Jag vill att Du kontaktar Martin Linzie, som är redaktör för vår tidning, eller mig (kontaktuppgifter finns i denna tidning!) ifall Du har något att komma med som kan förgylla vår skrift!

Nog om detta!

2012 har präglats av ett stort engagemang för lövskogarna i Leksands kommun.

Dalarnas Ornitologiska Förening/DOF har ju med sitt projekt för den vitryggiga hackspetten, skapat ett stort engagemang i många av länets kommuner. Syftet är att samtliga kommuner skall bli "fadder" för sitt eget lövskogshabitat, som skall räcka till att försörja den utrotningshotade hackspetten med livsmiljöer. Då krävs det ca 100 ha lövskog av en viss kvalitet. Den döda veden skall helst uppgå till > 20 kbm död ved/ha, dvs. ca 150 lövträd/ha måste ringbarkas ifall det inte finns naturliga förutsättningar. Avesta och Orsa kommuner är i full gång. Borlänge, Gagnef och Leksand håller på att samarbeta interkommunalt att trygga för den vitryggigas existens i framtiden.

Skogsstyrelsen är en fantastisk support i detta arbete och vi räknar med att kunna se ett resultat av våra ansträngningar inom 10 år!

För vår del är vi nu fokuserade på Hundhagens naturreservat i Insjön och räknar med att ha fullbordat ringbarkningen i de 50 ha som detta objekt gäller.

Boka in den 11 maj 2013! Då skall vi ha invigning av den vandringsled som går mellan de ringbarkade stammarna i Hundhagen.

Kanske får vi redan till 2015 arrangera en hackspettsexkursion i området och få chans att notera vitryggen!

Staffan Müller

Ordförande

Redaktörens Ruta

Till detta nummer hade vi tänkt att invänta fler artiklar från gemene man men det blev lite skralt med material. Som redan Staffan beskrivit i sin ledare. Vi fortsätter vårt arbete och hoppas alla får en underbart trevlig och vacker vit jul!

I denna tid på året kan det vara svårt att ta sig ut till sina favoritplatser, men det kan ändå vara värt ett besök. Jag har haft mycket trevliga besök i de närbelägna trädgårdarna här i Karlstad. Besöken utgår från hur långt min lilla hund orkar springa så då får det inte vara för långt bort!

Var till exempel till ett bostadsområde nära Vänern där jag räknade in minst 25 arter en kall vinterdag! Det var ca 20 mer än jag hade räknat med!

Tar med en liten bild från Vietnam så det blir lite grönt och skönt även i denna tidningen och så vi alla kan längta bort lite grann från denna "kallfront" som till vardags kallas vinter.

Martin Linsie
Redaktör

Dragsängarna skall restaureras

Staffan Müller

Dragsängarna är en fantastisk plats för oss fågelvänner. Här finns bland annat en stor och sammanhängande lövskogssal (ca 70ha) och en fin strandäng. Markägarna ville redan 1925 torrlägga de översvämningssmarker som fanns längs Älven. Detta genomfördes, men blev aldrig de spannmålsåkrar som hägrade. I stället växte skogen till sig. Pionjärträden (dvs. lövträden) befinner sig idag i sitt åldrande och här och var är lövskogen en gigantisk fågellokal. För en naturvårdare "kliar det i fingrarna" när Dragsängarna kommer på tal.

Här skulle man kunna skapa en av landets förnämsta hackspettslokaler ifall skogsbruket prioriterade lövskog och också vårdade den. I dag finns bl.a. mindre hackspett och gröngöling i dungarna på ängst. Sälgnarna längs krongärdet är uppseendeväckande. Det behövs inte många sådana för att livnära en kull mindre hackspett. Tyvärr lever såväl asp som vide i en otrygg tillvaro, eftersom de betraktas som "skräpved" och i många fall tas bort. Men, det är ett annat projekt som jag återkommer till!

Dragsängarna som är aktuell i dag, är strandängen som ligger utanför invallningen. Redan 1977 försökte Leksands Fågelklubb sig på att restaurera starrmaden, med lieslätter. Av det projektet blev det intet. 20 år senare lyckades kommunen fräsa de mest vitala vadarstränderna som fick en renässans. Vi byggde ett gömsle och anordnade exkursioner.

I dag håller alen på att ta över strandängen. Trots bönderna i Häradsbygden, Kennet och Åke Backs ihärdiga försök att få sina kossor att beta av strandängen, för de en ojämn kamp mot alen. Utanför gömslet är det fortfarande fri sikt och djuren gör underverk där. Men, alen kryper allt närmare! Därför har kommunen nu, i samråd med jordägarnas pumpförening, beslutat sig för att försöka återställa den ca 8 ha stora strandängen, på och utanför vallen, som en gång fanns. Genom att ta bort all al och stubbfräsa området, kommer man att kunna återskapa en mycket värdefull rastplats för vadare och andra sjöfåglar.

Finns det skog på strandängen så ratas den! Leksands kommun har nyligen sökt ett statsbidrag för att restaurera strandängen och vi får hålla tummarna för att Länsstyrelsen förstår värdet av insatsen. Vår förenings bidrag till projektet är att vi skall göra regelbundna inventeringar av sjöfåglarnas uppträdande på den ev. restaurerade ytan.

Fågelklubben söker nu frivilliga inventerare som kan bidra med ett besök på vallen 3ggr/år fram till 2015. Det är slutet av juli, mitten av augusti och början av september som är aktuella perioder för en inventering.

Vill Du vara med så skall Du anmäla dig till undertecknad! Det här uppdraget blir häftigt ifall kommunen lyckas genomföra åtgärden!

Strandängarna måste fräsas!

Ottenby är fantastiskt året runt!

Kent – Ove Hvass och jag var nere i slutet av november och möttes av ett dussintal havsörnar.

Vi satt i bilen när K-O tog dessa fantastiska örnbilder. En havsörn hade slagit en and och ett antal andra örnar ville vara med på kalaset. Uppenbarligen stod dessa örnar lägst i rang eftersom de var längst ifrån det slagna bytet. En gravand som var uppäten på ett par minuter!

Staffan Müller

Balkan 2014

 Text: Staffan Müller
Foto: Bogdan Persson

Fågelklubben hade en balkanresa inplanerad till försommaren 2013.

Av olika anledningar kan vi inte ro detta projekt i hamn utan senarelägger resan till Sydeuropa till året efter, dvs. 2014. Vid närmare eftertanke är det också anledning att ändra på upplägget som föreslogs från början. Bussresa via Polen blir för tidskrävande och ambitiöst. Det tar oss en vecka att passera Polen och nå resans mål Serbien.

Därför föreslår jag att vi tar ett direktflyg till Serbien (vilket sannolikt också blir billigare än en abonnerad buss!) och möter upp Katarina. På plats, hyr vi också en buss för att nå de mål som Katarina kommer att föreslå oss. Preliminärt vill hon också leja in lokala guider som gör våra resmål lite mer attraktiva.

Eftersom det bara går ut en intresseanmälan, kan var och en som vill avstå det nya konceptet göra en avbokning. Däremot vill jag ha med minst 15 alt. 24 eller 32 resenärer (dvs. fyllda minibussar i Balkan) från Sverige.

Följande personer har anmält sitt intresse för resan 2013:

Torbjörn Franc x2, Hans Nydal x2, Inge Frid, Pelle Florell, Björn Tengné, Bengt Andersson, Vanja Ek, Jan – Olof Olsson, Stig Hännberg, Leif Munthers, Anita Olofsson, Kerstin och Lars Laurell, Peter Ekström, Ingrid och Gunnar Lundström, Staffan Müller (reseledare).

Ni står alla kvar på min lista och blir kallade till ett möte senast den 1 juni 2013.

Då har Katarina alla fakta för resan klara. Jag har också hunnit kolla upp de ungefärliga kostnaderna för resan. Nya intressenter är också välkomna att anmäla sig och jag tar tacksamt emot också synpunkter från Er som redan gjort sin intresseanmälan!

Prel. skall jag boka resan i dec. 2013. Då är det dags för alla att bestämma sig!

Staffan.myller@telia.com

Hornugglor i Serbien

 Text och bild: Katarina Paunovic

Norra Serbien är världskänt för sina enorma hornuggleflockor som under vintern samlas i flockar på upp till 750 fåglar på en och samma gång!

Sedan 2009 har Serbian Owl Conservation Centre genomfört studier för att övervaka hornuggleflockornas rörelser. Ugglor har blivit märkta med vingmärken som är vita till färgen och har ett individuellt identitetsnummer på två bokstäver och en siffra i svart, med ett vingmärke per vinge. Så håll ett extra öga på nästa hornuggla du ser den kan vara från Serbien!

Gråspettens marker

Kerstin Laurell

De första dagarna i december kom inte bara med snö och kyla. Då kom även gråspetten till fågelmatningen i vår trädgård.

Det har gått några år sedan vi sist hade besök av en gråspett, så den var extra välkommen.

Gråspetten är en utpräglad skogsfågel. Den är vaksam och väldigt skygg. Vid minsta lilla rörelse försvinner den snabbt. Under senhösten och vintern brukar den däremot söka sig till bebyggelse, där den gärna kalasar på talg och talgbollar. Vår hållare med späck och kött är därför mycket uppskattad.

Övriga delar av året äter den mest myror och larver av insekter. Gråspetten byter nästan alltid revir år från år och gör varje år nya bon. Om man därför ser en gråspett på ungefär samma plats två år i följd är det antagligen inte samma utan en annan gråspett, som har övertagit reviret. I genomsnitt gör gråspetten sitt bo sju meter över marken.

Den är mellan 27 – 32 cm lång och har en vingbredd på 38 – 40 cm. Gråspettthanan har en röd pannfläck medan honan är helt grå på huvudet. Den är nära släkt med gröngölingen, men gråspetten är mindre och gråare.

De tydligaste skillnaderna är att gråspetten har ett svart parti mellan ögat och näbben och att det svarta mustaschstrecket är mindre än hos gröngölingen. Gråspettens näbb är klenare än gröngölingens. I Sverige finns gråspetten i huvudsak i södra och mellersta Norrland samt i norra Svealand. Leksand tillhör alltså det område där man har chans att få se den. Vi har tidigare sett den i skogen vid vår fåbod i östra Leksand. Gråspetten har en stor uppgift i naturen. I deras övergivna bohål och där de har hackat hål, när de har sökt föda, får andra fågelarter chans att häcka. Om allt biobränsle tas ut ur skogarna så försvinner myrorna, som är gråspettens huvudsakliga föda. Då är risken stor att även gråspetten kommer att tillhöra de arter som numera är näst intill utrotade. Därför är det viktigt att gamla murkna träd och stubbar får stå kvar i skogen i samband med avverkning.

Vinterfågelmatningen är igång!

Vinterfågelmatningen är igång! Vintern kom i år också. De senaste veckornas kyla och snöfall innebär att många har satt igång sina vinterutfodringar. Fågelklubben och kommunen har satt igång i Hundhagen, Dragsängarna, Vägskälet, Kägelberget, Limsjön, Mjälgen, Faxberg och Flymyrkojan. Välkommen ut i Leksandsnaturen och få närbild på tofsmes och talltita!

Eller varför inte med lavskrikan i Faxberg!

Bildtext: Bertil Falk och Staffan Müller har laddat flaket med solrosfrö

Ärade medlemmar.

Tack för alla inbetalningar av medlemsavgifter för 2012. Det stärker vår verksamhet. Än är det inte försent att göra det för er som missat att betala in, det är lätt gjort.

Hälsar kassören Mats / LFKaij@gmail.com

Japanbesök på Gärde skola

Under hösten fick Leksand storfrämmande från vänorten Tobetsu i Japan. Det var dags att fira det 25-åriga samarbetet mellan kommunerna. En stor del av delegationen anmälde sig till studiebesöket på Gärde skola som hade friluftsdag. Japanerna är nyfikna på hur Leksands skolor lägger upp friluftsdagar/naturpedagogik.

Conny Land och Petrus Tengnéer hjälpte också till med fågelguidningen under friluftsdagen. Kjell Leanders elever från gymnasieskolan assisterade också vid Stenbrotjärn, med bl.a. hävning av insekter på land och i vattnet. Eftersom vi har Gittan Loggård som förälder och kontaktperson i Gärde, känns det tryggt att veta att fågelintresset och naturvårdsfrågorna hålls vid liv på byskolan.

Dragsångarna och Stenbrotjärn samt Mjälgenskogen är ungarnas naturliga lärosal!

Undertecknad hjälper till med fågelguidning och vinterfågelmätning kring skolan och upplever detta engagemang som synnerligen angeläget!

Finns det någon annan i vår förening som kan tänka sig att bli "fadder" för någon av Leksandsskolorna?

Hör i så fall av Er till Gittan eller Staffan! (våra kontaktuppgifter finns på omslaget till tidningen!)

Lavskrika i Faxberg

Text: Staffan Müller

Foto: Ragnar Nyberg

Snygg Tommy Snarf i Bjursås är sedan många år vår volontär i vinterfågelmätningsprojektet. Han matar regelbundet de skogsutfodringar vi har i Östra Leksand, Faxberg, Flymyrkojan m.fl.

I år har han lyckats locka in lavskrikorna till en matning strax intill Faxbergs fåbodrar. Han har även en matning mitt i fåbodrutan. Sannolikt kommer skrikan att upptäcka även svålen vid den matningen och en resa dit är att rekommendera!

Sammanställning Storholksprojektet

Skickar en sammanställning på hur det lyckades med häckningarna från storholksprojektet i år.

Det blev ju ett dåligt uggleår, även om kattugglorna lyckades någorlunda bra.

Tornfalkarna har kommit tillbaka till jordbruksbygden igen. Många häckade, men kullarna var ovanligt små, och tre av kullarna had anmärkningsvärt stora skillnader i storlek på minsta och största ungen i kullen.

Hur som helst, så märktes 57 tornfalksunger. 14 kattuggleungar och två häckande kattuggle-honor och endast 8 slaguggleungar. Inga nya honor märktes, men fem häckande honor kontrollerades, och alla var märkta sedan tidigare. Vi blev helt utan slagugglor i Insjön i år och det är mycket ovanligt.

Västra leksand hade endast en tornfalkshäckning och det är också ovanligt lite.

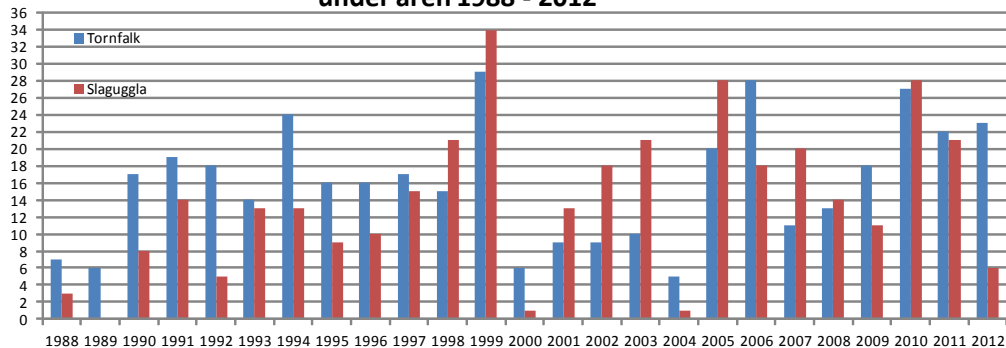
Tack för i år !

Vi hörs av till våren och hoppas på ett bättre uggleår då!

Med vänliga hälsningar

Henry Pollack

Antalet häckningar av tornfalk och slaguggla i Leksand under åren 1988 - 2012

Sammanfattning 2012

Resultat:	Misslyckade	Märkta ungar	Märkta ungar	Märkta
Häckning LSD + övr.	Häckningar	LSD	Övriga ej LSD	vuxna
Slaguggla 6	2	8		
Kattuggla 5 + 1	1	11	3	2 i LSD
Tornfalk 23 + 1	5	57		
Område	Slaguggla	Slaguggla	Kattuggla	Tornfalk
Utanför Leksand	Antal häckningar/ungar	Misslyckade	häckningar/ungar	häckningar/ungar
Ladoma Ulla o. Inger			1 / 3	Tornfalk
Siljansnäs Göte o. Conny	3 / 4	1 missl. 3 ägg	2 / 7	Misslyckade
Västerut Kjell o. Sören				1 missl. 4 ägg
Tällberg Kjell Bond			1 / 2	2 missl. 6 ägg
Västerut Ake Tidögs				
Rastplatsen Gunnar Lind				
Djursjön Gunnar Lind			1 missl. 4 ägg	
Västerut Peter Wintergren	1 / 0	1 missl. 2 ägg		1 missl. 3 ägg
Stumsnäs + övrigt Staffan	1 / 2		1 / 2	
Insjön Mats, Henry o.K-J K				1 missl. 2 ägg
Insjön Lador				
Insjön Janne o. Göran				
Österut Tomas Andersson	1 / 2			
LSD = Leksands kommun				
Här kommer en sammanfattning av 2012 års resultat i vårt storholksprojekt för ugglor och tornfalk.				
Det blev ett mycket dåligt slaguggleår då endast 6 häckningar påbörjades och 2 av dessa misslyckades.				
Det blev Siljansnäs som stod för hälften av alla häckningar och märkta ungar. I Insjön blev vi helt utan slagugglor i år, och där brukar vi ju ha överlägset flest häckningar tidigare år.				
Kattugglorna klarade sig bättre i år och vi hade kattugglor på för oss 4 nya ställen, med 2 i Siljansnäs, 1 i Tällberg och 1 i Rättvik.				
Tornfalkarna häckade på 22 ställen, men 5 misslyckades. Det blev i alla fall 57 ungar märkta och 41 av dessa i jordbruksbygd				
Av de misslyckade tornfalkhäckningarna var det två på lador vid Sjöbotten. De övriga var i skogen vid Djursjön, Insjön och Dala-Järna.				
Vi hade endast en lyckad tornfalkhäckning i västra Leksand, och det är mycket ovanligt.				
ETT STORT TACK FÖR DIN MEDVERKAN!				

VINTERFÅGLAR INPÅ KNUTEN ViK – SKOLGÅRDEN

Vi skall fortsätta vara bästa kommun i Vinterfågelmatningskampanjen! 2012 rapporterades mer än 190 fågelbord i Leksand. Det betyder att ungefär var 5:e hushåll i Leksands kommun var med i ViK-kampanjen! Jag hoppas att Du fortsätter vara med och också sprida budskapet till dem i kommunen som inte har rapporterat. All information inkl. anmälningsblankett finns att hämta på Sveriges Ornitologiska Förenings hemsida: sofnet.org! Sista helgen i januari gäller det!

Staffan Müller

Erik och Erik, praoelever från Åkerö skola, fyller på mataren vid Gryssenstugan

Räkna fåglarna vid fågelbordet sista helgen i januari!

Välkomna till Sveriges Ornitologiska Förening/
SOF's vinterfågelmatningskampanj!

Fåglarna behöver vårt stöd under de kalla
vintermånaderna. Det är ont om mat där ute och
vid fågelbordet hittar de den mat de behöver
för att klara uppehållet under kyliga och mörka
nätter.

Solrosfrö, hampfrö, havre talg och lite frukt är
en perfekt meny för de övervintrande fåglarna.

SOF vill att alla skolor i Sverige skall ha sitt
 eget fungerande fågelbord.

Vi vill också att din skola rapporterar in vilka
fåglar som har observerats på skolgårdens
fågelmatning fr.o.m. den sista fredagen i januari
t.o.m. följande måndag.

Dina rapporter kan du skicka in via Internet på
SOF-s hemsida:

www.sofnet.org

Vi ser helst att alla använder Internet för sin
rapportering! Saknar Du dator går det också bra
att skicka rapporten till följande adress:

SOF
Stenhusa Gärd
380 62 Mörbylånga

Tävla mot andra skolor!

Varje år har vi en särskild tävling som innebär
att jättefina kikare och fågelböcker lottas
ut bland de deltagande skolorna.

Var med - Din skola har chansen!

Sveriges Ornitologiska Förening/
SOF, tackar för din skolas stöd
till vinterfåglarna!

Kontaktperson:
Staffan Müller 070 - 322 2345

12 vanliga fåglar på skolgården

Skata

Kaja

Gulsparv

Nötväcka

Grönfink

Domherre

Talgoxe

Blåmes

Gråsparv

Pilfink

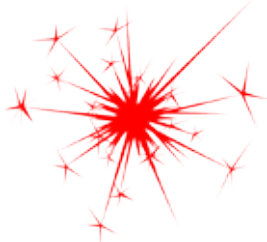

Koltrast

Större hackspett

Kajan firas!

Staffan Müller

När Mats Kaij firade jämt årtionde under hösten, var vi en delegation från Fågelklubben som uppvaktade med en hälsning från hela föreningen.

Mats är ett stycke "föreningsunikum" och har utfört organisatoriska underverk i vår klubb.

Vi är otroligt tacksamma för Mats engagemang i styrelsearbetet och tack vare en uthållighet som är anmärkningsvärd har han finslipat strukturen på ekonomi- och medlemshanteringen.

Våra artprojekt är erkänt professionellt hanterade och röner stor uppskattning runt om i landet (typ: Pilgrimsfalk, Storholk, Örn, Vitrygg, Lom, Berguv).

Vad som däremot inte är så välkänt och "medialt" är vår bokföring och medlemsvård.

Utän att vara expert i frågan, tors jag nog säga att Mats tillhör en av landets främsta kassörer.

Mats 70-årskalas med vägföreningen, byalaget, skogsägare, privata vänner och fågelklubb, blev något extra!

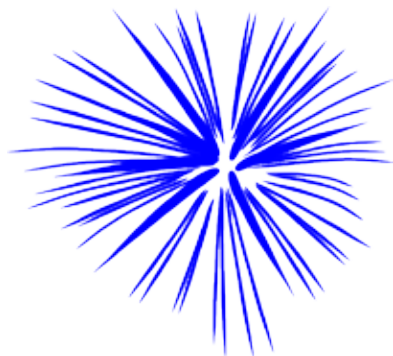
Tack för festen och tack för dina insatser i vår förening!

Mats funderar på att gå i pension även i Fågelklubben, men har lovat att vara kvar under en övergångsperiod för att backa upp nya funktionärer. Jag skriver i pluralis eftersom jag är tämligen övertygad om att vi inte får en ny kassör med samma möjligheter och tid som Mats har haft.

Styrelsens ambitioner är att föreslå valberedningen en ny kassör med bokföringsansvar. Vi hoppas att få någon volontär att ta hand om de löpande räkningarna som support till kassören, samt ytterligare två medlemmar som tar hand om medlemsregistret och medlemsvården.

Således minst 4 funktionärer för att ersätta Mats!

Det är klart att han skall firas!

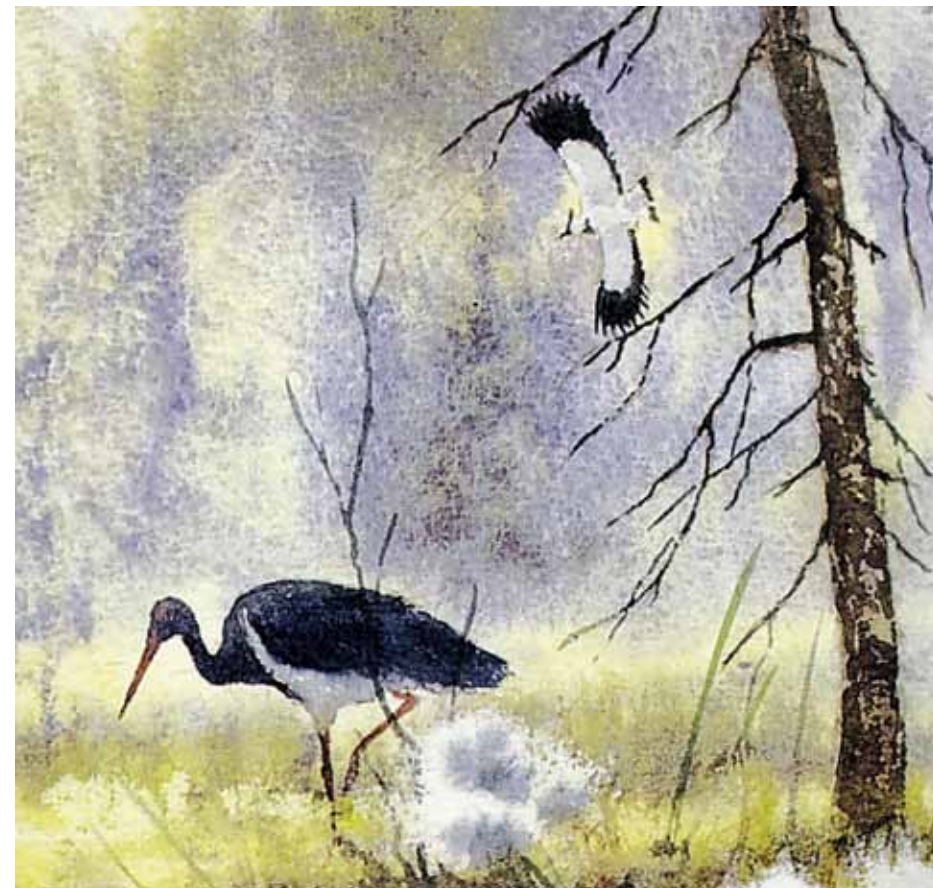

Tack från Mats Kaij

Odins svala (*Ciconia nigra*) besökte under några år Höners våtmarker i Leksand. Själv fick jag inte se den men har nu förärats möjligheten att lära mig mer om den och de våtmarker som bara måste finnas.

Stort TACK för uppvaktningen vid min 70-årsdag.

// Kaijan

Boken Odinsvalans Marker av Staffan Müller och Leif Liljeblad

En höjdarkväll

Vi hade stannat till vid Björkfallstjärn där man tidigare under våren hade sett en svart stork, Odens svala. Det var Staffan Müller som tagit med mig och Jan Danielsson ut på en oförglömlig skådartur. Ute i tjärnen låg ett sångsvanpar. Några tofsvipor dansade på sitt karakteristiska vis över maden. Kniphanarna knixade med nackarna och grönbenorna gick i strandkanten och letade efter något ätbart, när det plötsligt blev oroligt och varningsläten ropades ut i vårkvällen. Rovfågel, tänkte vi och spanade mot himlen. Men någon rovfågel kunde vi inte hitta. Istället seglade den svarta storken in över vattnet. Den gjorde en lov och försvann sedan bort över trädkropparna. Det blev ett kort men oförglömligt möte.

Kvällen var dock inte över. Vi fortsatte en liten bit vägen fram och gick in i skogen. Efter ett tag stannade vi, och Staffan pekade upp i en gran. Med kikaren letade jag igenom granen och möttes av ett par intensiva gula ögon. En lappuggla som låg på rede. Det var en av de första kända häckningarna i Leksands kommun. Denna fantastiskt vackra fågel tycks vara på frammarsch. För några år senare när jag åter gjorde ett besök i dessa ugglemarker fanns det tre kända häckningar i kommunen. Svart stork och lappuggla samma kväll. Vad mer kan man begära?

Hoppas att vi ses snart!

Fågelmöten jag minns

"Vad är det som gör att vissa saker etsar sig djupare fast i minnet än andra? Under alla år måste jag haft tusentals möten med fåglar. Inte minns jag alla de gånger jag mött flugsnapparen, stenknecken, talgoxen, inte ens de havsörnmöten jag haft. Men vissa upplevelser, vissa fågelmöten, har fastnat och sitter hårt förankrade i mina hjärnvindlingar."

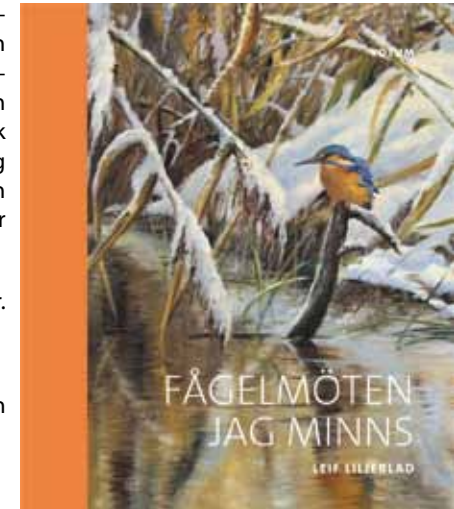
Leifs fascination för naturen har funnits sedan barnben. När han började söka i minnet efter fågelmöten blev han förvånad över vad han fann. Många upplevelser låg långt tillbaka, det första när han bara var fem sex år gammal. Ett efter ett väcktes de till liv, och tack vare Leifs fantastiska målningar, får vi i Fågelmöten jag minns ta del av hans "återskapade minnen" och kan tillsammans med honom återuppleva dessa stunder igen och igen...

Boken är i formatet 24 * 27 cm och omfattar 187 sidor.

Pris för ett signerat exemplar är 300 kr plus porto och kan beställas genom e-mejl leifiljebblad@telia.com

Ha de så bra!

mvh Leif Liljeblad

Ringmärkning av tornfalkar

 Gittan Lokgård

Sista lördagen i juni var det dags för de ca två veckor gamla tornfalkungarna att bli ringmärkta. På söderväggen av en gammal hölada i Ytteråkerö växer ett par tornfalkar upp. I holken bor två ungar medan ett ägg ligger okläckt.

Ringmärkningen var den första av ett antal aktiviteter för fågelklubbens barn och ungdomsgrupp. Alla yngre medlemmar hade blivit inbjuda att delta denna soliga morgon och det kom ca 15 barn och föräldrar för att vara med.

Det var spännande att se de mycket förvånade tornfalkungarna då de plockades ut ur holken för att ringmärkas vid Henry Pollacks ringmärkning. Allt gick odramatiskt till och de kunde lugnt sättas tillbaka i holken efteråt.

Efter ringmärkningen kunde andra rovfåglar beskådas så som ett par kärnhökar som jagade över åkrarna.

Tornfalkar kommer att ringmärkas vid två tillfällen till i Leksandstrakten.

Sparvugglan

Sparvugglan blir cirka 16–17 cm lång, vilket är ungefär lika stort som en stare. Favoritfödan är sorkar men den kan också ta småfåglar, och ibland så stora fåglar som trastar – som alltså är lite större än ugglan själv.

I Sverige finns det ungefär 19 000 par sparvugglor. Det är den näst vanligaste ugglan i Sverige, efter pärlugglan. Sparvugglan trivs i barrskog och häckar över hela landet, utom på Öland och Gotland. I nacken har sparvugglan en färgteckning som ser ut som ett extra ansikte med stora ögon, för att skrämma bort fiender. Sparvugglan brukar ha sina bon i gamla hackspettshål. Det är lätt att härra sparvugglan genom att vissla, och på det sättet kan man ibland locka fram dem.

*Hanna Berg,
Sparvugglekorrespondent*

I detta nummer av Leksands Fågelklubbs tidning ser du en ny sida, som om intresse finnes kommer för att stanna! Det är ett samarbete med Fågelvännen. Vi kallar oss för Sparvugglorna och hoppas att du vill vara med! I varje nummer kommer vi att fylla den här sidan med roliga fakta, spännande projekt, och skoj pyssel! Temat för detta nummer är fågelmatning. Det är snart vinter och fåglarna är hungriga och behöver vår hjälp för att fylla sina magar under den kalla vintern. Vi hoppas även att du har en mailadress, för då kan du få Sparvugglornas nyhetsbrev där det kommer att skrivas om tips om fågelskådning, spännande utflyktsmål osv. Maila till sparvugglor@gmail.com

Teckningstävling

I detta nummer vill vi att ni ritar en fågelmatning med alla hungriga besökare som kan tänkas vilja kalasa på den! I nästa nummer av fågelvännen kommer en vinnare att få sin teckning publicerad på denna sida! Skicka din teckning till:
Sparvugglorna
Stenhusa gård
Lilla Brunneby 106
386 62 Mörbylånga

Tips!

Nu är det snart dags för Vinterfåglar Inpå Knuten! Sista helgen i januari hoppas vi att du räknar alla fåglar vid ditt fågelbord och skickar in till Sveriges Ornitologiska Förening!

Pyssel

Gör din egen fågelmat! Smält kokosfett på svag värme, blanda i jordnötter, havregryn, solrosfrön, linfrön, och vetekli eller annat fågelfrö. Rör ner rumsvarmt margarin och låt stelna något. Se till att en vuxen hjälper dig med att smälta fettet på spisen! Trä ett snöre genom krukans dräneringshål. Eftersom hålet är stort kan man klippa ut en bit av t.ex. en mjölkkartong och lägga för hålet på insidan av krukans. Trä sedan snöret genom kartongbiten, så att dräneringshålet blir tätt. Gör sedan en knut. Nu kan du fylla krukans med maten. När maten har stelnat kan du hänga upp din kruka i snöret! Ta en bild av din matare och skicka in den till sparvugglor@gmail.com. Av de bidrag vi fått in drar vi tre som får boken Mata fåglar av Niklas Aronsson.

Falsterbo Bird Show är ett arrangemang som Sveriges Ornitologiska Förening/SOF genomför ett veckoslut i månadsskiftet augusti/sep-tember. Vellinge Kommun och Skånes Ornitologiska Förening är medarrangörer. Tidigare hette evenemanget Bivråken Dag och hade kanske ett tusental besökare. I år var det deltagarrekord och över 5 000 besöker kom till ridanläggningen strax intill Ljungen. Ett stort antal föreningar och företag med anknytning till fågelskåderiet var med och ställde ut sin information eller sina produkter på mässområdet.

Kent – Ove Hvass och jag är med i den "Fågelintressekommitté" som har till uppgift att värva medlemmar till SOF.

Innan mässan slår upp portarna är det läge att skåda fågel på Nabben.

Som Du ser är det många som är intresserade!

Kent Ove i gryningsljuset på Kolarbacken

Gott om fågelskådare på Nabben

Berguv i Leksand

 Staffan Müller

Den 7 september dök det upp en berguv på Stationsgatan, mitt på dan.

Det var Ingalill Robertsson som tyckte att det var ett förskräckligt liv på kråkfågarna på tomt. När hon tittade upp i björken, där oljudet kom ifrån, fick hon syn på den fantastiska ugglan som satt mitt i skat/kråkflocken!

Helt utan att reagera satt den där, utmobbad och attackerad och slumrade värdigt.

När jag fick nys om observationen tog jag mig till Stationsgatan och lyckades fånga den vackra fågeln, med min enkla digitalkamera.

Tänk om vi skulle kunna få tillbaks berguven som en regelbundet häckande art i vår kommun!

Då vore livet bra mycket enklare!

Leksands Fågelklubb välkomnar nya medlemmar till klubben

Lennart Andersson

Christina Emilsson

Ingalill Fransson

Janne Knutsson

Gordon Kymic

Viktor Kymic

Leif Liljebblad

Jeanette Lindkvist

Ylva Nilsson

Siljansnäs

Siljansnäs

Karlskrona

Malmö

Siljansnäs

Siljansnäs

Tranås

Nynäshamn

Vallentuna

Isak Rosén Leksand

Andreas Stenz Mark Tällberg

Kirsten Stenz Mark Tällberg

Thomas Stenz Mark Tällberg

Daniel Walin Uppsala

Magnus Walin Uppsala

Sylvia Walin-Liljefelt Uppsala

Eva Wallin Siljansnäs

Ann-Margreth Öst Leksand

Holkförsäljning

Nya holkar finns på lager.

Var rädd om våra flygande små vänner. Fågelholkar kan sättas upp under hela året. Vi har fått en ny leverans av holkar med 32 mm bohål. Kontakta Mats Kaij för köp av holkar. Mobil 070 57 13603 eller e-post LFKaij@gmail.com. 50 kr/st är det facila priset.

Mats Kaij

Småfågelholkar säljes!

Det är dags att sätta upp holkar till småfåglarna. Leksands Fågelklubb har nu holkar till salu. Holkarna är i ohyvlat virke, skruvade och utrustade med skyddsplåt (mot hackspetten). Öppningsbara i botten för rensning efter avslutad häckning. Passar talgoxe, blåmes, svartvit flugsnappare, med flera. Pris **50:-/styck**. Pengarna går till klubbens olika projekt. Är du intresserad,

kontakta Mats Kaij,

LFKaij@gmail.com

telefon: 070-571 36 03

Skydda dina holkar mot hackspetten!

Vi har "holkplåtar" i hårdplast till salu. De hindrar hackspetten från att vidga ut ingångshålet och plundra holken. Pris: **5kr/styck**, eller **400kr/100 st**. Kontakt samma som för holken ovan.

Fröautomat London

OM DINA
TALGOXAR
FICK VÄLJA...

NATUR BOKHANDELN

www.naturbokhandeln.se

info@naturbokhandeln.se
tel. 0485 - 444 40
Stenhusa gård
Lilla Brunneby 106
386 62 Mörbylånga

Lundells BOK & PAPPER

Bygatan 15, 793 30 LEKSAND, Tel. 0247-10002, Fax 0247-10009

lu.papperab@telia.com www.lundellsbokhandel.se

Fågelsång

Jan Pedersen och
Lars Svensson

150 svenska fåglar och deras läten!

Fågelklubbens medlemspris: **200,-**

* gäller till sommaren 2013

Väst RYAN

Vadderad väst med
avtagbar huva.
Vind-och vatten-
avstötande coaching

624,- inkl moms

Tryck:Leksands Fågelklubb 35,-

Väst WALTER

Microfleecefodrad
väst med vind-och
vattenavvisande beläggning
på insidan av yttertyget.

419,- inkl moms

Tryck: Leksands Fågelklubb 35,-

STJÄRN®
REKLAM
Skyltar Bliresklam Dekaler Banderoller
Logotypes Textilttryck Inramningar

Hellebergs väg 42795 33 Rättvik 0248-104 27
e-mail:stjarnreklam@telia.com www.stjarnreklam.com

Hyr Gryssenstugan - mitt i vildmarken!

En lättillgänglig oas mitt i vildmarken.

Leksands Fågelklubb äger en stuga med utsikt över sjön Gryssen ca 25 km från centrala Leksand. Det är en idealisk plats om du längtar efter avkoppling och vill uppleva ett rikt djurliv.

Stugan har fyra rum med totalt 18 bäddar samt komplett köksutrustning för enkelt boende. Sängarna är utrustade med täcken och kuddar. Du tar själv med lakan eller sovsäck samt örn-gott.

Vatten hämtas i ån. Uppvärmning sker med en kamin och vedspis. Utedass finns på gården. Stugan saknar el och mobiltäckningen är dålig.

Nere vid sjön finns ett vindskydd med eldstad samt en handikappanpassad brygga. Prova gärna fiskelyckan men kom ihåg att fiskekort gäller. Det finns även flera andra sjöar i närheten.

I området har du chans att se strömstare, försärla, gråspett, tretåig hackspett, slaguggla och lappuggla. Inom ett par km finns ett lodjursrevir och sedan slutet av 1980-talet är vargen etablerad. Björn finns också till och från och senast 2002 hade den sitt vinteride 1 km västerut.

Från stugan utgår en ca 4 km lång naturstig.

Bokning av stugan sker hos våra stugvärdar Kerstin och Lars Laurell via klubbens hemsida www.leksandsfagelklubb.se "Hyr vår stuga". Där kan du även själv se när stugan är ledig.

Grundhyran för stugan är **100** kr per dygn om den som bokar är medlem i klubben. Sedan tillkommer **30** kr per person och dygn.

Om den som bokar stugan inte är medlem är grundhyran **200** kr per dygn. Sedan tillkommer **30** kr per person och dygn.

Grupper har möjlighet att boka guidning hos Staffan Müller, tfn 070 - 322 2345.

Välkommen!

Stugvärdar:

Kerstin och Lars Laurell
Erkersgattu 11
79333 Leksand
Tfn 0247-12001
gryssen@leksandsfagelklubb.se

Hemsidan uppdateras fortfarande nästan dagligen nerifrån Serbien av Katarina Pauonvic, och Martin hjälper henne med översättningar och liknande. Föreningen är mycket nöjda med resultatet av vår hemsida som vi anser vara i toppklass bland landets fågelklubbers hemsidor! Vi hoppas ni är inne och håller er uppdaterade då och då, och självklart tackar vi för alla bidrag till både hemsida och tidningen.

Välkommen till
Leksands Fågelklubb
Start | Kontakt | Sitemap

Välkommen Organisation Projekt Program Klubbtidningen Hyr vår stuga Bli medlem

Start - Välkommen

Limsjön
Fågelkalender
Leksands natur
Tillfälliga träffar
Örnutfodringen
Fotogrupper
Inventeringar
Rapportering
Årets första obs
Fågelskolan
Ungdomar
Läsarbrev
Foton från Svante
Länkar
Säljes/Köpes
Nyhetsarkivet

Hytt på sidan

2012-12-06
Örnkatalogen pdf med
ämnen för vintern 2012/2013
och Örnarnas löpsedel
sidan är uppdaterad

2012-12-01
"Fåglar i
Leksand Nr.
3/2011" ute
på nätet som
bladderbok.
Kan även
laddas ner
som pdf-fil.

Örnskådning - Lördag 8 december

KLÖT.00 ÖRNSKÅDNING (OBS! begränsat antal platser, förnamn!)
Samling: Norsbro.
Kontakt: **Per Lindberg**: 070 – 733 48 55

Till Leksands Fågelklubb

Odins svala (*Ciconia nigra*)
besökte under några år
Höners våtmarker i Leksand.
Självt fick jag inte se den men
har nu förärats möjligheten

Leksand på "Torslan"

Tretårig hackspett
(*Picoides tridactylus*)
Väggkådet naturreservat,
Dala-Tjernavägen/äutag mot
Ljusbodarna 2012-11-26
© Foto: Anders J. Dahlin

Lavskrika (*Parus montanus*),
Kisberg
(Dalarna) 2012-11-16
© Foto: Hans-Olov Bond,
Bjursås

Leksands Fågelklubb

Styrelsen

Ordförande	Staffan Müller	070 – 322 23 45	staffan.muller@telia.com
Sekreterare	Petrus Tengnér	070 – 320 36 19	petrus.tengner@gmail.com
Kassör	Mats Kaij	0247 – 136 03	LFkaij@gmail.com
Ledamöter	Jerker Dahlin	070 – 634 68 77	dahlin1975@mac.com
	Ingela Spegel- Nääs	0247 – 505 14	ingela.spegel-naas@leksand.se
	Per Lindberg	0247 – 34 813	per.lindberg@leksand.se
	Sebastian Falk	073 – 702 92 79	sebastianfalk@hotmail.com

Projektansvariga

Projekt Berguv	Henry Pollack	0247 – 409 64	uvhenry@gmail.com
Projekt Lom	Ingela Spegel-Nääs	0247 – 505 14	gaviidae@telia.com
Projekt Vitryggig hackspett	Staffan Müller	070 – 322 23 45	staffan.muller@telia.com
Projekt Pilgrimsfalk	Lasse Nilsson	070 – 329 13 57	lasse.nilsson@leksand.se
Projekt Lavskrika	Per Lindberg	070 – 733 48 55	per.lindberg@leksand.se
Örnprojektet	Per Lindberg	070 – 733 48 55	per.lindberg@leksand.se
Projekt Limsjön	Staffan Müller	070 – 322 23 45	staffan.muller@telia.com
	Gunnar Lind	0247 – 348 66	ymostaffan@hotmail.com
Projekt Storholk	Henry Pollack	0247 – 409 64	uvhenry@gmail.com
Projekt Gryssenstugan	Lars & Kerstin Laurell	0247 – 12 001	gryssen@leksandsfagelklubb.se
Hemsidan	Katarina Pauonvic	+3816422912687	cyberkat74@yahoo.com
Studiekontakt	Conny Land	070 – 216 55 55	conny.land@telia.com
Rapporter/Inventeringar	Conny Land	070 – 216 55 55	conny.land@telia.com
	Anders Hans	070 – 560 52 43	Anders.hans@leksand.se
Ungdomsgruppen	Gittan Loggård	070 – 275 03 15	gittan.loggard@hotmail.com
Fotogrupper	Per-Inge Mill	070 – 330 30 32	per-inge.mill@mondo.se
Programkommitté	Staffan och Conny		

Våra övriga projekt och projektansvariga hittar du på klubbens hemsida
www.leksandsfagelklubb.se

Hornuggla

Tjaba! Vi ses i Vår!